

Η ΜΕΓΑΛΗ ΙΛΑΣΤΗΡΙΟΣ ΕΝ ΓΟΛΓΟΘΑ ΘΥΣΙΑ

Η

ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΘΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΤΕΣΣΑΡΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΑΣ

ΜΕΤ' ΕΜΨΥΧΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΕΚ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΛΗΦΘΕΙΣΩΝ
ΠΡΟΣ ΜΕΛΕΤΗΝ ΚΑΙ ΣΤΕΡΕΩΣΙΝ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ
ΔΟΞΑΣΙΩΝ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ.

ΥΨΗΛΗ ΚΑΙ ΕΥΜΕΝΕΙ ΑΔΕΙΑ.

Ἐν Ὁβερ-Ἀμμεργάου, Ἀνω Βαυαρία,
Βασιλικῇ Ἐπαρχίᾳ Οὐαϊνδέρφελς.

Κατὰ τὰς ἀκολουθούς ἡμέρας,

28 Μαΐου 4, 16 καὶ 24 Ἰουνίου 2, 8, 15 καὶ 25 Ἰουλίου 6, 12, 19
καὶ 26 Αὐγούστου 9 καὶ 16 Σεπτεμβρίου.

†

- « Οἱ πρὸς ὑμᾶς πάντες παραπορευόμενοι ὁδὸν, ἐπιστρέψατε καὶ ἴδετε εἴ ἐστιν ἄλγος κατὰ τὸ ἄλγος μου, ὃ ἐγεννήθη (Ψαλμ. Ἱερειμ. 4. 12) »
« Θυγατέρες Ἱερουσαλήμ μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμὲ, πλὴν ἐφ' ἑαυτάς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. (Λουκ. XXIII. 28) »

ΠΡΟΣΩΠΑ.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ	Ῥυπέρτος Σάουερ, δῆμαρχος τῆς Κοινοῦτητος καὶ ξυλογλύπτης.
ΠΕΤΡΟΣ	Ἰάκωβος Ἑττ ξυλογλύπτης
ΙΩΑΝΝΗΣ	Σεβαστιανὸς Δέσλερ »
ΙΟΥΔΑΣ	Γρηγόριος Λέδνερ »
ΚΑΙ ΛΑΦΑΣ	Φ. Λάγγ, Πωλητὴς εἰδῶν γλυπτικῆς.
ΑΝΝΑΣ	Γρηγόριος Στάδλερ ξυλογλύπτης.
ΠΙΛΑΤΟΣ	Τόβιος Φλύγγερ, »
ΗΡΩΔΗΣ	Φραγκίσκος Λάγγ, κεραμεὺς.
ΜΑΡΙΑ	Βαρβάρα Σάλλερ, ὀρφανή.
ΜΑΡΙΑ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ	Ἰωσηφίνη Λάγγ, θυγάτηρ ξυλογλύπτου.
ΜΑΡΘΑ	Μαρία Βέρλιγγ.
	Ἱερεῖς, Ἑρμηνευταὶ τοῦ Νόμου, Φαρισαῖοι, Ἱεροθῦται, Παρτο- πῶλαι τοῦ Ἱεροῦ, Μαθηταί, Ἐκατόνταρχοι, Φρουροὶ καὶ Κάτοι- κοι τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ὁ χορὸς συνίσταται ἐξ ἑνὸς κορυφαίου καὶ δώδεκα χοριτῶν, ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων ἀρρένων καὶ θηλέων, ὅλοι δὲ οὗτοι, μὲ τοὺς βραχίονας ἐπὶ τοῦ στήθους ἐσταυρωμένους, ἐξέρχονται τῶν δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν στοῶν καὶ παρατάσσονται ἡμικυκλοειδῶς ἐν μέσῳ τοῦ προσκηνίου. Ὁ ἐν γένει χαρακτήρ τοῦ χοροῦ, διὰ χειρονομιῶν μᾶλλον ἢ διὰ λόγων ἐκφραζόμενος, εἶναι ὅλως ἱερατικός. Ὅπως δὲ εἰς τὰς Ἑλλ. τραγωδίας, τίθεται καὶ ἐνταῦθα μεταξὺ τῶν ἡθοποιῶν καὶ τοῦ ἀκροατηρίου, ἵνα ἐξηγήσῃ τὴν πορείαν τοῦ δράματος καὶ διὰ τῶν ἀσμάτων του προ-παρασκευάσῃ τῶν πιστῶν τὴν ὁμήγουριν εἰς τὰς ἀπέναντι αὐτῆς μελλούσας νὰ διαδεχθῶσιν ἀλλήλας εἰκόνας. Καθόσον ἀφορᾷ τὰς ἐμψύχους αὐτὰς εἰκόνας, δὲν εἶναι ὀλιγώτεραι τῶν τριάκοντα ἐπτά. Παριστάνουσι διὰ τοῦ ζωηροτέρου τρόπου σκηνὰς τῆς Ἱερᾶς Βίβλου, καὶ ἐναργῶς ἀποδεικνύουσι τὴν μεταξὺ τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης ὑπάρχουσαν σχέσιν, ἐκπλήσσεται δὲ τις ἀληθῶς βλέπων τὴν νεκρικὴν, τολμῶ εἰπεῖν, ἀπάθειαν, δι' ἧς ἕκαστον πρόσωπον, ἄφωνον ἐπὶ ὁκτῶ ἢ δέκα λεπτά, παριστᾷ καὶ ἐν χωριστὸν ἀντικείμενον, ἐκ τῶν ἱερῶν βιβλίων ληφθέν. Κατὰ πόσον ἡ ἀνάμιξις τοιούτων ἐπιπλάστων εἰκόνων συνάδει μὲ τὸ σοβαρὸν τοῦ δράματος, ἀφίσταται εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ τὸ ἐκτιμήσῃ.

Τρεῖς τηλεβόλου ἐκπυρσοκροτήσεις ἀναγγέλλουσι κατὰ τὴν ὁγδόην ὥραν τὴν ἐναρξιν τῆς παραστάσεως, πιστεύσατε δ' ὅτι τηλεβόλου τῷ ὄντι ὑπάρχει ἀνάγκη ἵνα ἐπιβάλλῃ σιωπὴν εἰς τοῦ πλήθους τὴν θορυβώδη ταραχὴν. Μετὰ βραχεῖαν τῆς μουσικῆς εἰσαγωγὴν (καὶ, πρᾶγμα παράδοξον, ἡ μουσικὴ εἶναι τὸ χειρότερον ἐξ ὅλων τῶν τῆς παραστάσεως ποῦ; ἐν τῇ πατρίδι τῆς μουσικῆς!) ὁ χορὸς, ἐξερχόμενος τῶν δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν στοῶν καὶ παρατασσόμενος, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, χαιρετᾷ μετὰ μεγάλης σοβαρότητος καὶ προσκαλεῖ, ἐν εἵδει προλόγου, τοὺς ἀκροατάς

νὰ παρασταθῶσιν εἰς συνδιαλλαγὴν τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν τέκνων του. Διαιρεῖται κατόπιν εἰς δύο μέρη, ὑψοῦται ἡ αὐλαία τοῦ βήθους καὶ φαίνονται δύο ἔμψυχοι εἰκόνες· ἡ μὲν ἀπεικονίζει τὸν Ἀβραάμ, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ἀγγελος κρατεῖ τὸν βραχίονά του, ἔτοιμον νὰ σφάξῃ τὸν Ἰσαάκ· ἡ δὲ τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐαν, διωκομένους ἐκ τοῦ παραδείσου ὑπὸ τοῦ Ἀχαγγέλου, ξίφος σπινθηροβολοῦν κρατοῦντος εἰς χεῖρα. Πίπτει πρὸς στιγμὴν ἡ αὐλαία καὶ πάλιν ἀνυψοῦται, ἄφωνον σκηνὴν παριστάνουσα· ἡ σκηνὴ αὕτη ἀπεικονίζει τὴν συνδιαλλαγὴν καὶ τὴν Θείαν συγχώρησιν μετὰ τὴν ἐκ τοῦ παραδείσου ἔξωσιν. Παρὰ τσαυρὸν ἄνευ σώματος ὄντα ἴστανται γονυπετῇ παιδία τινά· γονυπετεῖ ὡσαύτως καὶ ὁ χορὸς, ἐν δὲ ταῖς προσκηνίοις ἀκούεται ᾠσμα χάριτος, ὑπὸ τεσσάρων ἀνδρῶν καὶ μουσικῆς ἐκτελούμενον.

Μετὰ τὸν πρόλογον τοῦτον ὁ χορὸς ἀποσύρεται, φωναὶ δ' εὐθυμοὶ καὶ ἀλληλούϊα ἀντηγοῦσιν ἐν ταῖς παρακειμέναις ὁδοῖς· ἀναγγέλλουσι τὴν εἴσοδον τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν. Ὡσαννά! Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου! Ἡ σκηνὴ τοῦ μέσου παριστᾷ ὡσαύτως ὁδὸν, ὥστε ἡ συνοδία ἔχει συνοικίαν ὀλόκληρον νὰ διατρέξῃ καὶ ἐν ἀνέσει νὰ ἐκταθῇ, ὡς ἐκ τούτου δὲ τὸ θέαμα περιβάλλεται μεγαλειτέραν μεγαλοπρέπειαν. Τὸ πλῆθος αὐξάνει βαθμυδὸν καὶ κατακλύζει τὸ προσκηνιον. Πεντήκοντα περίπου παῖδες Ἰσραηλιτῶν, τὸ πρῶτον ἐν Ἱερουσαλὴμ συστηθὲν σχολεῖον, ὑπὸ δημοδιδασκάλου ὁδηγούμενοι — Ὡ ἁγία ἀφείλεια! — κινουσι κλάδους φοινίκων, γυναῖκες δὲ καὶ ἄνδρες, μέσης τάξεως ἀνθρώποι, ἐορτῆς ἐνδύματα φέροντες, τεχνῆται πενιχρὰν ἐργασίας ἐνδυμασίαν περιβεβλημένοι, μητέρες μὲ βρέφη ἐν τῇ ἀγκάλῃ, ὅλοι χαιρετῶντες τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ Κυρίου, ἀπλοῦσιν ἀνατολικοὺς τάπητας ἢ στρώνουσιν ἄνθη κέδρων ἐπὶ τοῦ δρόμου του. Φαίνεται ἐπὶ τέλους ὁ Χρι-

στός ἐπὶ ὄναριον καθήμενος καὶ ὑπὸ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ παρακολουθούμενος.

Ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς πλαστικῆς τέχνης, ὁ Χριστὸς εἶναι ἀμίμητος ἀληθῶς· τὸ ἀνάστημά του ὑψηλόν, τὸ σῶμά του ἰσχνόν, ἡ μορφή του μελαγχολικὴ καὶ ῥεμβώδης, οἱ ὀφθαλμοὶ του κυανοί, ἡ κόμη του ξανθή. Φέρει ἰόχρουν χιτῶνα καὶ ἐρυθρὸν ἐπενδύτην, μέρος τῶν ὀπισθίων τοῦ ὄνου καλύπτοντα. Καὶ τῆς φυσιογνωμίας ἡ ἔκφρασις, καὶ ὁ τρόπος, δι' οὗ κάθεται ἐπὶ τοῦ ζώου, καὶ ἐκεῖνος διὰ τοῦ ὁποίου ἔχει τὴν κόμην καὶ τὸ γένειον κεκαρμένα, ὅλα, ὅλα ἐν γένει, οὗτ' αὐτῶν τῶν μικροτέρων λεπτομερειῶν ἐξαιρουμένων, ἀναμιμνήσκουσι τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην φυσιογνωμίαν, τὴν ὑπὸ τῆς τέχνης πλασθεῖσαν καὶ καθιερωθεῖσαν, τὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν παιδιόθεν ἐμάθομεν νὰ λατρεύωμεν.

Ὁ Ἰησοῦς, ὀλισθαίνων μᾶλλον, καταβαίνει τοῦ ὄνου· τὸ βάδισμά του εἶναι ἐλαφρὸν, τὸ βλέμμα του ὡς ὑπὸ νέφους μελαγχολίας περιβεβλημένον, πλήρες γλυκύτητος καὶ ταπεινότητος. Μετὰ ποίου φόβου δὲν περιμένουσιν ἤδη ὅλοι τὴν κρίσιμον δοκιμασίαν, τοὺς πρώτους αὐτοῦ λόγους! Προφέρει ἐντοσοῦτῳ λέξεις τινὰς ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου ληφθείσας, καὶ ἕκαστος συνέρχεται ἐκ τῶν φόβων καὶ τρόμων του, ἀναπνέει ἐν ἀνέσει, καθησυχάζει τέλος πάντων· ἡ περαιτέρω ἐπιτυχία τῆς παραστάσεως εἶναι τοῦ λοιποῦ βεβαία, τὸ οὗς ἐξηλθε τῶν προτέρων κινδύνων, θά μείνῃ καὶ αὐτὸ ἐκ τῶν λόγων εὐχαριστημένον, ὅπως ἐκ τῆς θέας ἔμειναν οἱ ὀφθαλμοί. Ἡ φωνὴ τοῦ Ἰησοῦ εἶναι συμπαθής, διαρκής, ὁ δὲ ἦχος σοβαρὸς καὶ γλυκὺς συγχρόνως. Ἡ προφορὰ μόνον εἶναι περιβεβλημένη ἐγγώριον τινα χροιάν, τὴν χροιάν τῆς Βαυαρικῆς ἐκείνης προφορᾶς, ἥτις δὲν εἶναι καθόλου ἁρμονικὴ, πολλοῦ γε καὶ δεῖ· καὶ ὅμως τὸ ἀφελές αὐτῆς ἀρμόζει κάλλιστα εἰς τοῦ θεοῦ προσώπου τὴν γλῶσσαν.

Ὑψοῦται τότε ἡ αὐλαία, τὴν ὁποίαν

εἶχον καταβιβάσει, ἔχομεν δ' ἀπέναντι ἡμῶν τοῦ ἱεροῦ τὸ προαύλιον. Ἡ εἰκὼν εἶναι τερπνὴ, πρωτότυπος, θεατρικὴ καὶ διὰ τεχνουργημάτων ὅλως ἰδιοτρόπων πεποικιλμένη. Πωληταὶ καὶ ἀγορασταὶ εἶναι συνηθροισμένοι τριγύρω τραπεζῶν κεκαλυμμένων μὲ ἀργυρᾶ νομίσματα καὶ κλωβία, περιέχοντα περιστέρους καὶ ἄλλα κατοικίδια ζῶα. Εἶναι ἡ ὥρα τῆς ἀγορᾶς· ὡς ἐκ τούτου κίνησις μεγάλη, ζωὴ, θόρυβος, ὅλα δὲ ταῦτα ἐπιτυχῶς ἀπεικονιζόμενα. Πρὸς μείζονα τῆς εἰκόνος ποικιλίαν, βλέπει τις διὰ τῶν ἡμιανεωγμένων θυρῶν τοῦ ἱεροῦ, ἱερεῖς καὶ ἱεροθύτας ἐν παρατάξει βαδίζοντας, μὲ πολυτελῆ ἄμφια καὶ ἀκτινοβόλους τιάρας περιβεβλημένους. Εἰσέρχεται ὁ Χριστὸς εἰς τοῦ ἱεροῦ τὸ προαύλιον, αὐστηρῶς ἐπιπλήττων τὸν ὄχλον. *Ἐποιήσατε τὸν προσευχητήριον οἶκόν μου κλεπτῶν καταγῶριον!* λέγει στρεφόμενος πρὸς τοὺς πωλητάς· καὶ ταῦτα εἰπὼν, λύει ἀμέσως σχοινίον κρατοῦν δεδεμένον ἄμνόν, τὸ μεταχειρίζεται ὡς λωρίον, καὶ δι' αὐτοῦ διώκει τοὺς ἐν τῷ ἱερῷ παντοπώλας. Ἀποπειρῶνται οὗτοι ν' ἀντισταθῶσιν, ὁ λαὸς ὅμως λαμβάνει μέρος κατ' αὐτῶν καὶ φεύγουσι. Θυμωθείς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνατρέπει τὰς μετρητάς καὶ κλωβία κεκαλυμμένας τραπέζας, ἀνοίγει τὰ κλωβία, αἱ δὲ περιστέραί, εὐθυμοὶ καὶ κελαρύζουσαι, ἵπτανται ἀμέσως ἄνω τῶν θεατῶν, πρὸς τοὺς περιστερῶνας τοῦ Ὁβερ-Ἀμμεργάου φεύγουσαι.

Ἔως τότε αἱ ἐξ χιλιάδες ἀκροατῶν παρεστάθησαν ἐν μεγάλῃ σιγῇ καὶ θρησκευτικῇ κατανύξει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ δράματος· ἅμα ὅμως ὁ Ἰησοῦς ἐπιπίπτει κατὰ τῶν παντοπωλῶν τοῦ ἱεροῦ, φρενῆρης χαρὰ καταλαμβάνει τὸ ἀκροατήριον, καὶ ἰδοὺ ἀμέσως γέλωτες καὶ φωναὶ ἀτελείωτοι. Εἰσέρχεται ἀκολούθως ἐν τῷ ἱερῷ ἵνα προσευχηθῇ. Οἱ ἱερεῖς, ἀπάθειαν ἕως τότε προσποιηθέντες, ἐν ᾧ ἐσφετερίσθη τὰ δικαίωματα αὐτῶν, ἀθρόοι ἐπικίπτουσι κατὰ τοῦ αὐθάδους μεταρρυθμιστοῦ. Ὑπόσχονται τὴν προστα-

σίαν αὐτῶν εἰς τοὺς παντοπώλας, οἵτινες ἐπιστρέφουσιν, ἀνά εἰς, ἵνα σώσωσιν, εἰ δυνατόν, μέρος τῆς περιουσίας των, καὶ ἡ αὐλαία πίπτει, ἐν ᾧ οἱ μὲν ἱερεῖς, ἐπὶ τοῦ προσκηνίου συνθηροισμένοι φωνάζουν: *Μεθ' ἡμῶν οἱ ἀναγνώριζοντες τὸν Μωϋσέα καὶ τοὺς Προφήτας!* οἱ δὲ παντοπῶλαι, ὑπισθεν αὐτῶν συνηγμένοι, ἐπαναλαμβάνουσιν, *Ἐκδίκησις! Ἐκδίκησις!*

Ἡ δευτέρα εἰκὼν παριστᾷ τὴν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὀργανιζομένην συνωμοσίαν, τῆς δὲ εἰκάνος ταύτης προηγείται ἑτέρα ἔμψυχος, παριστῶσα τὸν Ἰωσήφ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν του πωλούμενον. Ὁ προσφιλες τοῦ Ἰακώβ υἱὸς εὐρίσκεται ἤδη ἐν τῇ δεξαμενῇ, ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς ὁποίας φαίνονται δύο ἀδελφοὶ κύπτοντες· οἱ ἄλλοι συνδιαλέγονται μετὰ μεγάλης ζωηρότητος, τριγύρω δὲ βόσκουσι πρόβατα καὶ κάμηλοι. Μετὰ τὴν εἰκόνα ταύτην παριστάμεθα εἰς μυστικὴν συνέλευσιν τοῦ συνεδρίου τῶν Ἰουδαίων. Δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν φαίνονται ὁ Ἄννας καὶ ὁ Καϊάφας, ἐπὶ θρόνων καθήμενοι, παρὰ τοὺς πόδας δ' αὐτῶν γράφουσιν οἱ γραμματεῖς· εἰς τὸ βάθος ἐγείρονται ἐν ἀμφιθεάτρῳ αἱ καθέδραι τῶν ἱερέων καὶ τῶν Φαρισαίων, ἐν τινὶ δὲ γωνίᾳ ἵστανται συνηθροισμένοι παντοπῶλαι, ἐκπληκτοὶ καὶ ἐντρομοὶ διότι βλέπουν ἑαυτοὺς εἰς μέρος τοιοῦτον δεκτοὺς γενομένους. Ἀρχεται ἡ συζήτησις διὰ ποίων μέσων δύνανται ν' ἀπαλλαγῶσι τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ· λόγοι ἐκφωνοῦνται, ψηφίζεται δὲ ποσὸν τι χρημάτων, ἵνα δι' αὐτῶν ἀγοράσωσι τὸν λαόν· οἱ παντοπῶλαι προσφέρονται πρὸς τοῦτο μεσῖται, εἰς δ' ἐξ αὐτῶν κλείει τὰς συζητήσεις προτείνων ν' ἀγοράσωσι τὴν μαρτυρίαν ἐνὸς τῶν ὁπαδῶν τοῦ Γαλιλαίου, τὸν ὁποῖον φρονεῖ εὐκόλως δωροδοκούμενον. Ἡ πρότασις αὕτη γίνεται παμφηρεῖ παραδεκτὴ. Ὅπως τὴν ἀναφερόμεν ἐνταῦθα, ἡ σκηνὴ αὕτη δὲν φαίνεται μέγα τι παρουσιάζουσα· ἐπὶ τοῦ θεάτρου μῦλα ταῦτα ζωηρὰν προξενεῖ ἐντύπωσιν. Ἡ μεταξὺ ἱερέων καὶ παντοπωλῶν συζήτησις

εἶναι μὲ τόσην ζωὴν περιβεβλημένη, ὥστε νομίζει τις ὅτι πνοὴ Σαιξσπήριος ἐφύσησεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

Ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ εἶδομεν τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τὸ ἔργον. Ἡ τρίτη εἰκὼν μᾶς δεικνύει τοὺς φίλους του, ὧσων ἡ ἀφοσίωσις καὶ ἀγάπη τὸν παρηγόρησαν κατὰ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ διάβασίν του. Ὁ Ἰησοῦς ὑπάγει εἰς Βηθανίαν ἵνα ἀποχαιρετήσῃ τὴν μητέρα του καὶ τοῦ Λαζάρου τὴν οἰκογένειαν, πρὶν ἐπιστρέψῃ εἰς Ἱερουσαλὴμ. Εὐρισκόμεθα ἀκολουθῶντες ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ Λεπροῦ. Ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ του κάθηνται παρὰ τράπεζαν, τοὺς ὑπηρετεῖ δὲ ἡ Μάρθα· μετὰ τὸ πρῶγευμα ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία πληπιάζουσα τὸν Χριστὸν, χέει μῦρον πολύτιμον ἐπὶ τῶν ποδῶν του. Ἡ φιλάργυρος ψυχὴ τοῦ Ἰούδα, τὴν σπατάλην ταύτην βλέποντος, ἐπανίσταται. Δὲν εἶδυναντο νὰ πωλήσωσι τὸ μῦρον τοῦτο, τριακῶσια τουλάχιστον δηνάρια ἀξίζον; Ὁ Ἰησοῦς ὁμῶς λέγει: « Ἀφετε ἵνα τί λυπεῖτε αὐτήν; Ἀγαθὸν ἔργον ἐπράξατε » ὑπὲρ ἐμοῦ. Ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅπου » ἂν τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο κηρυχθῇ κτλ. » Διότι σημειωτέον ὅτι οἱ ὀργανίσαντες τὰ τοῦ Μυστηρίου τούτου ἐπρόσεξαν νὰ θέσωσιν εἰς τοῦ Χριστοῦ τὸ στόμα λέξεις ἐκ τῶν Ἀγίων Γραφῶν ληφθείσας.

Ἀποσύρονται τότε αἱ γυναῖκες καὶ οἱ μαθηταί, φαίνεται δ' ἡ Μαρία, ἵνα ἀποχαιρετήσῃ τὸν Υἱόν της. Φορεῖ χιτῶνα κυανόχρουν, ἐπενδύτην πορφυροῦν, ἐπὶ δὲ τοῦ μετώπου λευκὴν ταινίαν, ὡς αἱ παρθένοι τῆς Γερμανικῆς πόλεως Ὀλβεῖν. Ἡ φωνὴ της εἶναι ἀσθενὴς, αἱ δὲ κινήσεις αὐτῆς ἀτελεῖς, τοῦθ' ὅπερ ἀποδεικνύει ἔτι μᾶλλον ὁπόσῃ τέχνῃ προσαπακτώσιν οἱ ἄνδρες ἐκ τῆς καλλιτεχνικῆς ἐργασίας των. Αἱ γυναῖκες, εἰς τὰ οἰκιακὰ των διαρκῶς ἐπηρεχολημένοι, εἶναι πολλῶ κατώτεραι τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες γλύφοντες σταυροὺς, παναγίας καὶ ἁγίους, ἀπέκτησαν καὶ ἡθοποιῶν διακεκριμένων ἀσκήσιν.

Ἐκ Βηθανίας ὁ Ἰησοῦς μεταβαίνει εἰς Ἱερουσόλυμα. Προπορεύονται ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης, ἵνα προετοιμάσωσι τὸν ἄμνόν τοῦ Πάσχα, τοὺς παρακολουθεῖ δὲ βραδέως ὁ Ἰησοῦς, συνδιαλεγόμενος μετὰ τῶν μαθητῶν τοῦ περὶ τοῦ προσεχοῦς τέλους του. Ὁ Ἰούδας μένει ὀπίσω, ἀρχίζει δὲ νὰ τὸν καταλαμβάνῃ ἀνησυχία. Οἱ προφητικοὶ τοῦ Ἰησοῦ λόγοι περὶ τοῦ θανάτου του ἐπασχολοῦσι καὶ αὐτὸν ἤδη, καθόσον ἀφορᾷ τὸ μέλλον του. Τί θ' ἀπογείνη; Ἐβαλεν, εἶναι ἀληθές, κατὰ μέρος μερικὰ ἀργύρια, ἀφαιρέσας αὐτὰ ἐκ τοῦ κορβανᾶ, ὅστις εἰς αὐτὸν ἦν ἐμπεπιστευμένος, ἀλλὰ θὰ τῷ ἐξαρκέσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο; Ἀφοῦ συμμετέσχεν ὅλων τῶν ῥαδιουργιῶν αὐτῶν, δὲν θὰ τὸν καταδιώξωσι, συλλάβωσι καὶ ἐξορίσωσιν; Αἱ μελαναὶ αὐταὶ ιδέαι τὸν κατέχουσι, ὅτε τὸν πλησιάζει ὁ παντοπώλης, ὅστις καὶ κατορθώνει ἄνευ δυσκολίας νὰ τὸν ἀγοράσῃ. « Δυσὶν θάτερον, λέγει ἐν ἑαυτῷ ὁ » Ἰούδας· ἢ ὁ Ἰησοῦς θὰ θριαμβεύσῃ, καὶ » τότε τὸν καταφέρω νὰ μὲ συγχωρήσῃ, » διότι εἶναι τόσῳ καλὸς κύριος· ἢ θὰ ὑπο- » κύψῃ, ὅποτε σημαίνει ὅτι οὐδὲν ἄλλο εἶναι » ἢ ἄθλιός τις ἀπατεῶν· τότε δὲ σώζω » τὴν ὀρησκαίαν, τὸ ἔθνος καὶ ἐμέ. Ἰούδα, » προσοχὴ καὶ φρόνησις! » κρᾶζει, καὶ παραδέχεται τὴν συμφωνίαν.

Τὸ πρόσωπον τοῦτο τοῦ Ἰούδα εἶναι ἐπιτυχέστατον. Ἀπεικονίζει μὲ ζωηρὸν τρόπον τὰς μεταξὺ τοῦ διδασκάλου καὶ τοῦ προδότου σχέσεις, φαίνεται κατὰ στήθος προσβάλλων ἕκαστον τῶν 6,000 θεατῶν καὶ ἐρωτῶν αὐτόν: « Δὲν μοὶ ὁμοιά- » ζεις καὶ σὺ τάχα; Καὶ σὺ σήμερον ἢ » αὔριον, διὰ τὴν ἰδίαν σου ἀσφάλειαν » ἢ διὰ κέρδος ἐφήμερον, ἢ καὶ διὰ νὰ » εὐχαριστήσῃς ἀπλῶς τὸν ἐφημέριον ἢ » δῆμαρχόν σου, δὲν εἶσαι ἱκανὸς νὰ » προδώσῃς τὴν αἰωνίαν ἀλήθειαν; » Ὁ Ἰούδας ἐντοσούτω, πανοῦργος καὶ θέλων νὰ ὑποκρύψῃ τὸν σκοπὸν του, λαμβάνει μέρος εἰς τὸν δεῖπνον τοῦ Πάσχα. Πρὸ τῆς παραστάσεως τοῦ Μυστικοῦ τούτου

Δείπνου βλέπει τις δύο ἐμφύχους εἰκόνας, ὑπὸ τὸ σχῆμα ἄρτου καὶ οἴνου ἀπεικονίζουσας τὴν σύστασιν τῆς Εὐχαριστίας· φαίνονται οἱ Ἑβραῖοι συνάζοντες τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, δύο δ' ἀπεσταλμένοι προσάγουσι πελώριον τῆς Χαναὰν σταφυλήν. Ἡ εἰκὼν τοῦ μάννα εἶναι θαυμαστος· τετρακόσιοι περίπου ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία συνάζουσι τὸ οὐράνιον δῶρον, ἐν μέσῳ δ' αὐτῶν, γονυπετῶν ὄλων, ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἀαρὼν ὑψοῦσιν εὐγνωμόνους πρὸς οὐρανὸν τὰς χεῖρας. Ὁ Δεῖπνος παρίσταται ὅπως ἀναφέρεται ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, μὴ ἐξαιρουμένου τοῦ νιπτῆρος καὶ τῆς μετ' αὐτὸν θαυμασίας ἐκείνης τοῦ διδασκάλου πρὸς τοὺς μαθητὰς ὁμιλίας, διαθήκης ἀληθοῦς τοῦ Ἰησοῦ. Ἐκβάλλει τὸν ἐπενδύτην του, περιβάλλεται ζωστῆρα, χύνει ὕδωρ ἐνδον λεκάνης καὶ ἀρχίζει πλύνων τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ διὰ τοῦ περιζώματος σπογγίζων αὐτούς. Εἶναι μία τῶν τελειότερων τῆς παραστάσεως εἰκόνων.

Φεύγει τότε ὁ Ἰούδας, ἵνα συμπληρώσῃ τῆς προδοσίας τὸ ἔργον. Εἰσέρχεται εἰς τὸ Συνέδριον, ὑπὸ τοῦ δωροδοκήσαντος αὐτὸν παντοπώλου ὀδηγούμενος, τῷ μετροῦσι τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τῷ ὑπόσχονται τὴν συνδρομὴν στρατιᾶς ἐνότλου ἵνα συλλάβωσι τὸν Χριστὸν, καὶ ἡ αὐλαία πίπτει ἐν μέσῳ τῶν κραυγῶν τοῦ πλήθους, **Θάνατον! Θάνατον! Αποθανέτω ὁ ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ τῶν πατέρων μας!**

Τρεῖς ἐμφυχοὶ εἰκόνες προδιαθέτουσιν ἤδη διὰ τὴν σκηνὴν τοῦ Ὄρους τῶν Ἑλαιῶν. Ἡ μία παριστᾷ τὸν Ἀδάμ, ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώπου του ἐργαζόμενον. Γυμνὸς καὶ καταβεβλημένος ἐκ τοῦ κόπου, στηρίζεται ἐπὶ τοῦ λίσγους του, πρὸς οὐρανούς διευθύνων, ἐν εἶδει προκλήσεως, βλέμμα ἀγρίας καρτερίας· παρ' αὐτῷ δύο παιδία, ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένα, ἐκρίζονουσι βάτους καὶ ἀγριοχορτα, δύο δὲ ἄλλα μικρότερα παίζουν μὲ ἄμνόν. Ἐπὶ τῆς πρώτης σειρᾶς φαίνεται ἡ Εὐα, ξανθὴ, καταβεβλημένη ἐκ τῆς δυστυχίας καὶ τῆς τε-

κνοποιίας, λυσίκομος, ἐπὶ λίθου καθημένη καὶ θηλάζουσα βρέφος, εἰκὼν ποιητικωτάτη. Αἱ ἄλλαι εἰκόνες παριστῶσι τὴν δολοφονίαν τοῦ Ἀμασία ὑπὸ τοῦ Ἰωάβ καὶ τὴν σύλληψιν τοῦ Σαμφὼν ὑπὸ τῶν Φιλισταίων.

Ἡ σκηνὴ τοῦ Ὄρους τῶν Ἐλαιῶν εἶναι δραματικωτάτη. Τὸ θέατρον παριστᾷ βραχῶδες μέρος τοῦ ὄρους, ἐπ' αὐτοῦ δὲ φαίνεται ὁ Ἰησοῦς ὑπὸ τῶν μαθητῶν του περικυκλωμένος. Τοὺς διατάσσει, πλὴν τῶν Πέτρου, Ἰωάννου καὶ Ἰακώβου, τοὺς ὁποίους παραλαμβάνει μετ' αὐτοῦ, νὰ μείνωσιν ὅπου εἶναι οἱ λοιποὶ, φθάνων δ' ἐπὶ τοῦ προσκηνίου ταῖς ἀπευθύνει τὸν λόγον: *Περίλυπος ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ὡς θανάτου· μέγατε ὧδε καὶ ἀγρυπνεῖτε.* Γονατίζει μεταξὺ δύο μεγάλων λίθων καὶ ἀρχίζει τρέμων καὶ στενοχωρούμενος. «*Πάτερ, κραυγάζει, εἰ δυνατόν παρελθέτω τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ!*» Φαίνεται ἄνωθεν τότε ὁ ἄγγελος — δωδεκαετὲς περίπου παιδίον — καὶ τὸν ἐνισχύει ἐν τῇ ἡχηρᾷ καὶ λαρυγγώδει τοῦ Ὁσέρ-Ἀμμεργάου διαλέκτῳ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐν ἀγωνίᾳ προσεύχεται, φαίνονται δ' αἱ σταγόνες τοῦ ἰδρώτος καταρρέουσαι τοῦ μετώπου του. Ἐπιστρέφει τέλος ὁ Ἰούδας ἐπὶ κεφαλῆς ἱεροθυτῶν, γραμματέων καὶ στρατιωτῶν. Ὁ Ἰησοῦς διευθύνεται πρὸς αὐτούς. — *Τίνα ζητεῖτε;* — Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. — *Εγὼ εἰμὶ.* — Ὅλοι ἔντρομοι τότε πίπτουσι πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀνορθοῦνται ὅμως ἀμέσως, ἀναλαμβάνουσι θάρρος, ἀρπάζουσι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὸν ἀπάγουσιν.

Περὶ τὸν ν' ἀκολουθήσωμεν ἤδη τὸν Ἰησοῦν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου τοῦ Ἄννα, ἐνθα ῥαπίζεται, οὔτε εἰς τοῦ Καϊάφα τὸν οἶκον, ὅπου ψευδομαρτυρίαι καταθέτονται ἐναντίον του, οὔτε παρὰ τῷ Πιλάτῳ, οὔτε παρὰ τῷ Ἡρώδῃ. Ἡ ἀνάλυσις τῶν πρώτων εἰκόνων ἀρκεῖ ἵνα δώσῃ ἰδέαν περὶ τοῦ τρόπου, δι' οὗ ἐκτυλίσσονται καὶ αἱ λοιπαί. Αἱ τελευταῖαι ἰδίως σκηναὶ εἶναι μεγαλοπρεπέσταται, τὸ ἀκροατήριον δὲν

ἀναπνέει σχεδὸν, τὴν δὲ θρησκευτικὴν αὐτοῦ σιγὴν διακόπτουσι μόνον αἱ πνιγόμεναι τῶν γυναικῶν καὶ παίδων θρηνηδία. Πρὶν ἢ ἐπικήδειος συνοδία διευθυνθῇ πρὸς τὸν Γολγοθᾶν, ἀκούονται ἐκ τῆς πρὸς δεξιὰ ὁδοῦ χαρᾶς φωναὶ καὶ κατάραι συγχρόνως, ἀναγγέλλουσαι ὅτι ἔρχεται! Ἡ σκηνὴ τοῦ μέσου μεταβάλλεται εἰς δεινδροστοιχίαν πυκνὴν καὶ ὀρεινὴν, φέρουσαν εἰς τὸν τόπον τοῦ Κρανίου. Φαίνεται Σίμων ὁ Κυρηναῖος, ἐκ τοῦ ἀγροῦ του ἐπανερχόμενος καὶ διὰ τῆς δεινδροστοιχίας αὐτῆς εἰσερχόμενος εἰς τὴν πόλιν· φέρει κἀνίστρον ὑπὸ μάλης, περίφοδος δὲ παραμερίζει ἐν' ἀφήσῃ τὸν δρόμον ἐλεύθερον. Ἐκ τῆς πρὸς ἀριστερὰ ὁδοῦ τρέχουσιν αἱ ἅγαι γυναῖκες περίλυποι, ὀλοφυρόμεναι καὶ εἰς τὰ δάκρυα βεβυθισμέναι. Τῆς συνοδίας ἡγεῖται ἔφιππος ῥωμαῖος ἐκατόνταρχος, κρατῶν σημαίαν μὲ ἀστὸν εἰς τὴν κορυφὴν καὶ φέρουσαν τὸ Ῥωμαϊκὸν σύμβολον, *S. P. Q. R.* ὀπισθεν δ' αὐτοῦ καταβεβλημένος ἐκ τοῦ βάρους ὁ Χριστὸς σύρει μετὰ κόπου τὸν σταυρόν. Περικυλοῦται ὑπὸ τεσσάρων πελωρίων βοηθῶν τοῦ δημίου, ἐρυθρὰς φερόντων περισκελίδας καὶ μὲ τὰς χειρίδας τοῦ χιτῶνος ἀνεστραμμένας· ἔπονται οἱ δύο λησταί, ἀνθίστανται δὲ καὶ μετὰ βίας τοὺς ὠθεῖ πρὸς τὰ ἔμπρὸς ὁ ὄχλος· ἐπὶ τέλους πλῆθος θορυβῶδες ἱερέων, στρατιωτῶν, μικρεμπόρων καὶ ἐργατῶν. Ὁ Ἰησοῦς, καταβεβλημένος καὶ μὴ δυνάμενος νὰ περιπατήσῃ, πίπτει χαμαί· οἱ βοηθοὶ τοῦ δημίου ἀρπάζουσι τότε τὸν Σίμωνα, ἀγνοοῦντα περὶ τίνος πρόκειται, καὶ τὸν ὠθοῦσιν ὑπὸ τὸν σταυρόν. Ὁ Χριστὸς ἀνορθωθείς βλέπει γυναῖκας μὲ βρέφη εἰς τὰς ἀγκάλας ὀλοφυρομένας. «*Θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, μὴ ἐπ' ἐμὲ κλαίετε*», ταῖς λέγει· ἰδὼν ὅμως τὴν μητέρα του λειπόθυμον, εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Μάρθας καὶ Μαγδαληνῆς Μαρίας καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου παραμυθουμένην, προσηλόνει ἐπ' αὐτῆς διαρκὲς καὶ γλυκὺ βλέμμα· — τί δὲν ἐκφράζει τὸ σιωπηλὸν ἐκεῖνο βλέμμα!

Ἐν ᾧ ἡ συνοδία προχωρεῖ, με δραματικὴν κίνησιν, ἐν τῇ σκολιᾷ ὁδῷ τῇ εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ Γολγοθᾶ φερούσῃ, αἱ παρακολουθοῦσαι γυναῖκες, ἀνακαθήμεναι, ἠφανισμένοι ἐκ τοῦ κονιορτοῦ, τονίζουσι θρηνωδίας, αὐτὰς ἐκείνας, τὰς ὁποίας ὁ Γερβίνος καὶ ἄλλοι μνημονεύουσιν ὡς τὴν ὥραιότεραν λυρικὴν ἀνάμνησιν τῶν πρώτων τῆς χριστιανικῆς ποιήσεως αἰόνων. Μετὰ τὸ τέλος δὲ τοῦ ἔσματος ἀνορθοῦνται, καὶ βραδεῖ καὶ καταβεβλημένῳ βήματι διευθύνονται πρὸς τὸν Κρανίου Τόπον, συγχρόνως δὲ κατακίπτει ἡ αὐλαία.

Ὑψοῦται μετ' αὐτὸν πολὺ καὶ φαίνονται τρεῖς σταυροὶ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ. Ἐν πρώτοις ὁ τοῦ Ἑσταυρωμένου, ἀποσπῶν φρίκης καὶ ψυχικῆς ἀγωνίας κραυγὰς ἐκ μέρους τοῦ ἀκροατηρίου. Ὁ Ἰησοῦς ἔχει τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν φίλων του προσηλωμένον, ἀπευθυνόμενος δὲ εἰς τὴν μητέρα του, *Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου!* τῇ λέγει. Γονυπετῆς παρὰ τοὺς πόδας του ἡ Μαγδαληνὴ ἀσπάζεται τὸν σταυρὸν, ὁ δὲ Ἰωάννης, ὁ ἡγαπημένος μαθητῆς, μετὰ τὰς χεῖρας ἑσταυρωμένος, ἔχει τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τοῦ ἐκπνέοντος διδασκάλου. Βήματά τινα ἀπωτέρω, ἐξηπλωμένοι κατὰ γῆς τοῦ δημίου οἱ βοηθοί, διαμοιράζονται τὰ ἱμάτια καὶ ἐπὶ κύβων παίζουσι τὸν χιτῶνα τοῦ Θεοῦ μάρτυρος· ἀπωτέρω δ' ἔτι, πρὸς τὸ βάθος, λογχοφόροι στρατιῶται ἀναχαιτίζουν τὸ ἅπληστον τῶν φανατικῶν καὶ περιέργων πλῆθος, τὸ συνωθούμενον ἵνα ἴδῃ τὸ θέαμα. Παρῆλθον εἴκοσι σωστὰ λεπτὰ ἀφ' ἧς στιγμῆς ἔθεσαν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὴν ἐπιγραφὴν, *Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων*, μέχρι τῆς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καταβάσεως, καὶ ὅμως οὔτε μίαν στιγμὴν ὁ ἡθοποιὸς, ὁ παριστάνων τοῦ Ἰησοῦ τὸ πρόσωπον, φαίνεται ὑποφέρων ἐκ τῆς φρικαλέας ἀληθῶς θέσεως, ἐν τῇ ὁποίᾳ εὐρίσκεται. Ἐκφωνεῖ τέλος πάντων ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου τὸ, *Τετέλεσται!* κύπτει ἡ κεφαλὴ ἐπὶ τοῦ στήθους του,

ὁ οὐρανὸς καλύπτεται ὑπὸ σκότους, βροντᾷ ὁ κεραυνός. Φεύγουσιν οἱ ἱερεῖς ἐντρομοί, ὁ λαὸς κατεσπευσμένως διάσκορπίζεται, ὁ στρατιώτης πληγόνει διὰ τῆς λόγχης τὴν πλευράν, φίλοι δὲ τινες πλησιάζουσιν ἵν' ἀποσπάσωσι τὸ σῶμα. Ἰωσήφ ὁ ἐξ Ἀριμαθείας καὶ ὁ Νικοδῆμος ἐκκαρφόνουσι τὰ καρφία, οἱ βραχίονες μένουσι κρεμάμενοι ἔξω τοῦ σαβάνου, καὶ τὸ σῶμα κατέρχεται, ἡρέμα ὀλισθαίνον, ἐκ τοῦ σταυροῦ. Ἀναπαύεται ἐπὶ τέλους εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς του.

Ἀλλὰ μετὰ τὸ Πάθος ἔχομεν τὴν Ἀνάστασιν. Θραύεται ὁ λίθος ὁ καλύπτων τὸν τάφον, ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἐρυθρὰν σημαίαν κρατῶν εἰς χεῖρας, ἐξέρχεται τοῦ τάφου. Φωνάζει τὸ πλῆθος « *Ἀνέστη! Ἀνέστη! Ἀλληλούϊα!* καὶ περαιοῦται ἡ παράστασις.

Ἐπιστρέφων εἰς Ἀιδελβέργην, ἐπιλέγει ὁ συγγραφεὺς τῆς ἀνωτέρω πραγματείας, παρετήρησα ἔξωθεν βιβλιοπώλου τινος σύγγραμμα ἐπιγραφόμενον, *Ἡ Ἑσταυρωμένη, ἡ τὰ ἐν Οὐάιλδεσβαχ Ἀγία Πάθη τοῦ Σωτῆρος*, ὑπὸ Scherr. Τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως μοι ἦτο γνωστόν. Τὸ ἡγόρασα ἀμέσως με νεοφύτου κριτικοῦ ἀληθῆ ζῆλον. Τὸ ἀνοίγω... ὦ φρίκη! Διηγείτο τρομερὰν θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ πρᾶξιν, γενομένην ἐν Ζυρίχῃ κατὰ τὸ 1820. Ἡ κοινότης τῆς *Die Margrethli-Gemeinde* ἐώρτασε τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ, θραύσασα τὴν κεφαλὴν πτωχῆς τινος νεάνιδος, ἀφοῦ τὴν καθυπέβαλον εἰς Καννιθαλισμοῦ μαρτύριον. Ἡ ἱέρεια τῆς ἀγρίας λατρείας ταύτης ἀνέβη μόνη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ὁ ὄχλος ἐτύπησε διὰ καρφίων τὰς χεῖρας, τοὺς πόδας καὶ τὴν κεφαλὴν τῆς, τὴν ἐκέντησε δὲ — ὦ ἱεροσυλία! — καὶ μετὰ λόγχην εἰς τὴν πλευράν. Καὶ ὅμως ὑπέφερεν ὅλα ταῦτα μετὰ φιλοσοφικῆς ἀπαθείας τὸ δυστυχὲς πλάσμα. Μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς μάλιστα παρεκίνει τοὺς δημίους νὰ ἐξακολουθῶσι καὶ νὰ πολλαπλασιάζωσι τὰς βρασάνους. Τὰ δικαστή-

ρια, ἐπιληφθέντα τῆς ὑποθέσεως, ἐτιμώρησαν τοὺς μετασχόντας τοῦ δράματος τούτου· τὸ κατ' ἐμὲ, ἤθελον ἀπλῶς τοὺς στείλῃ εἰς φρενοκομεῖόν τι.

B.

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΙΝΔΙΩΝ.

Ἐν τῷ ἡτοιμαζόν τὰς ἀποσκευάς μου ὅπως μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐπαναλάβω τὴν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν πορείαν μου, ἐγκαταλείπων τὴν *Juffa*, ἐν ᾗ οὐδὲν πλέον μ' ἐκώλυεν, αἴφνης τὴν πρωτὰν μ' ἔφερε τις ἐπιστολὴν τοῦ ταγματάρχου *Maxwell*, δι' ἧς προσεκαλούμην εἰς γεῦμα τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἀναφέρονσά μοι πρὸς τούτοις ὅτι μετὰ τὸ πέρας τοῦ γεύματος θέλω θαυμάσει τὸν περιφανέστερον τῶν φακηρῶν δηλ. τῶν μάγων τοῦ *Maïssour*, τοῦ ὁποίου ἡ δεξιότης εἶχε πολὺ τὸ θαυμάσιον.

Πρὸ πολλοῦ ἐγίνωσκον τοὺς Ἰνδοὺς τούτους ταχυδακτυλουργοὺς, οἵτινες ὑπὸ τῶν βραχμάνων ἐν τῇ ἡσυχίᾳ τῶν ναῶν διδάσκονται, καὶ τῶν ὁποίων τὰ τεχνάσματα ἄνευ οὐδεμιᾶς παρασκευῆς ἐκτελούμενα λίαν ὑπερέχουσι τὰ τῶν θαυμασιωτέρων παρ' ἡμῖν ταχυδακτυλουργῶν, καὶ οἵτινες οἰκεία θελήσει ἐπὶ τοῦ πρώτου ἐλευσομένου τὰ μᾶλλον περίεργα φαινόμενα τοῦ μαγνητισμοῦ καὶ τῆς καταληψίας διαπράττουσιν.

Οὕτως οὐδέποτε ἀπέφευγον, ὡς ἄκις ἐπαρουσιάζετο περίστασις, τοῦ νὰ παρίσταμαι εἰς τὰς πρωτοφανεῖς ἐμπειρίας ταύτας. Ἀπὸ σκοποῦ τὴν ἐπιστημονικὴν ταύτην ἔκφρασιν μετεχειρίσθην· διότι παρὰ τὰς ταχυδακτυλουργίας εὖρον πάντοτε εἰς τὰς πράξεις τῶν μάγων τούτων πράγματα τοσοῦτον ἀήθη, τοσοῦτον ἀνεξήγητά τινα, ὥστε πολλάκις κατ' ἐμαυτὸν ἐσκέφθην, ἂν οἱ βραχμᾶνες διὰ τῆς καλλιτεργείας τῶν κρυφίων αὐτῶν ἐπιστημῶν, (περὶ τῶν ὁποίων διὰ τῶν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς ἐν τῇ Εὐρώπῃ προελασάντων Ἀρά-

βων κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἀμυδρᾶς τινος παρὶ αὐτῶν οἱ παρ' ἡμῖν ἀντελάβοντο ἰδέας) δὲν κατώρθωσαν πραγματικῶς μεγάλας καὶ σπουδαίας ἀνακαλύψεις νὰ ποιήσωσιν, ἐπὶ ἀντικειμένων, ἅτινα νεωστὶ ἐν Εὐρώπῃ πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐγεσθέντα, δὲν ἔτυχον μέχρι νῦν, εἰ μὴ πάντῃ ἀπίστων τινῶν ἢ φανατικῶν ὑποστηρίζόντων αὐτὰ πάντοτε καὶ θεωρῶντων ἀλλήλους ὡς τρελλούς.

Ἀκριβῆς ὅθεν ὑπῆρξα, ὡς πᾶς τις νοεῖ, εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ *K. Maxwell*.

Ἀπλῶς δὲ θέλω διηγηθῇ πᾶν τὸ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἐκτυλιχθὲν, χωρὶς νὰ ἐπιχειρήσω τὴν ἐλαχίστην ἐξήγησιν, οὔτε τὸ ἐλάχιστον συμπέρασμα νὰ ἐξάξω, περιοριζόμενος ὡς πιστὸς ἱστορικὸς εἰς τὴν ὅσον ἔνεστι ἀκριβῆ παράστασιν τῶν φαινομένων, καθ' ὃν τρόπον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου διεπράχθησαν.

Οὐδόλως διστάζω, ὅπως διακηρύξω εἰς ὅσους τῶν ἀναγνωστῶν μου μου ἤθελον ἐκλάβει τὰ παρ' ἐμοῦ ἀφηγηθησόμενα ὡς ἀήθη, ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει ἐξ ὧν θέλω καταλέξει, οὔτινος νὰ μὴ ὑπῆρξα μάρτυς αὐτόπτης, καὶ τοῦ ὁποίου δὲν ἐπιβεβαίω τὴν ἀκρίβειαν, χωρὶς νὰ ἔχω τὴν ἀξίωσιν νὰ τὸ ἐξηγήσω. Ἐπιμαρτύρομαι πρὸς τούτοις πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἰνδικῇ διαμείναντας, οἵτινες ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν ὅπως ἴδωσι τοὺς περιφανεῖς τούτους μάγους ἐκτελοῦντας τὴν ἐπιστήμην τῶν.

Ὅποταν ἅπαντες συνήχθημεν ἐν τινὶ λαμπρᾷ αἰθούσῃ ἐκ μαρμάρου ἐστρωμένῃ, μᾶς προσέφεραν τὸν καφφὲν ἐντὸς κυπέλλων ἐκ γῆς μελαίνης τοῦ *Coïmbatour*· ἕκαστος ἐτοποθετήθη ἐπὶ τοῦ διβανίου του, καὶ ὁ *K. Maxwell* ἐσήμανεν ὅπως ὁ ὑπηρέτης εἰσάξῃ τὸν Μάγον.

Μετ' ὀλίγας στιγμὰς εἰσῆλθεν Ἰνδὸς τις σχεδὸν γυμνός, ἰσχνός καὶ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ ὀρειχάλκου, τὴν ὄψιν ἀσκητοῦ, τὸ δὲ βλέμμα σπινθηροβολοῦν. Περὶ τὸν λαιμόν του, τοὺς βραχίονάς του, τοὺς μηρούς καὶ τὸ σῶμά του, διαφόρων μεγέθων ὄφεις περιετυλίσσοντο, κατὰ τὴν